

Příčiny letošních velikých větrů. Jakž by se nemělo větru nabrat, když nyní tolik větrníků a větrnic na světě jen samý vítr dělá? Tolik darmotlachů mluví jen do větru, z jejich řečí co jiného se dělá než jen vítr? Je také na světě přemnoho nadýmavých měchů a což ty jiného dělají, než jen vítr? Co lidu na světě, z nichž jeden druhému snaží se ten trochu živobytí sfouknout, ten kousek chleba odfouknout, ledacos vyfouknout, leccos leckam zafouknout, mnohý poctivý také usiluje mnohému zpozditci hlavu trochu profouknout, mnohý mnohého jedovatě ofouknout, sobě ledacos přifouknout, jiného podfouknout. A co z toho všeho přichází, než jen samý vítr, vichr, vichřice, bouře .

(Fejeton Josefa Lindy, 1818)

Básník Josef Linda (1792 – 1834, pozn. red.) narodil se z hutnicko-rolnického rodu, usedlého ve vsi jménem Nové Mitrovce, ve farnosti prvně čížkovské a od r. 1727 vlastní, na někdejším panství městečka Spálené Poříčí v kraji plzeňském.

V místech, kde stojí jeho rodiště, bylo roku 1626 jen osm chýší, patřících ke vsi Železnému Újezdu. Ty byly zvané a v matrikách zapisovány jako „Hutě“. Ke konci 17. století, když majitel poříčského panství Jiří Zdeněk Wratislav z Mitrovic obnovil a rozšířil zdejší dolování původně jen stříbra („Na stříbrných horách“) v dobývání železné rudy, povolával sem německé hutníky a založil vesnici, kde nechal vystavět více chalup o dvou světničkách a místu dal jméno podle svého predikátu Nové Mitrovce.

Poprvé se čte toto jméno v čížkovské matrice u zápisu ze dne 8. března 1708. V přiznáních tzv. tereziánského katastru r. 1713 se praví: „Mitrovce, kteréž teprv od nějakých 18 let vyzdvižené a ex puro dominicali fundo, toliko samí hutníci a uhlíři se tam vynacházejí, však mnozí své vlastní domky mají a z nich ročně po 3 i 4 zlatých platí. V čas žně, sena dělání po 3 dnech pěší robotu vykonávají, však polí málo, leda co jim tak vrchnost dovoluje z panských vejplanků dělati, nemají, půda sice velmi špatná, kamenitá jest, jakž přiložený popis ukazuje, i také obecní sousedé, že to samé grunty jsou, stvrzovali. Kteréž také jim toliko do vůle vrchnosti zanechané jsou, které vrchnost zase buď k zarostení lesem aneb jinak obrátiti může. Mají zaplacených domků 9, nezaplacených 9 panských.“

Jména usedlíků tu uvedena nejsou. Novomitrovické osudy čteme prvně zapsány až v pozemkové knize, jmenují se tu roku 1738 tyto: Erman, Tampa, Dobiáš, Kučera, Havránek (3 x), Linda (2 x), Valenta, Prokůpek, Holub, Endler, Terš, Nový, Vojáček (4 x), Bouček, Baloun, Mašek, Klenc, Janeš, Maršová a Pípl. Jak patrně, některé osudy opakují se tu ve dvou i více rodinách a příjmení jsou většinou česká. Lindové jsou zaznamenáni dvakrát, a to Matěj Linda ve stavení pozdějšího čp. 24 a Jan Linda v čp. 23. Snad to byli bratři, možná i otec a syn. Příjmení (Linda - Linde, lípa) a okolnost, že jeho nositelé jsou ve vsi nedávného německého založení, vede k myšlence o pravděpodobném rodovém původu.

Nejstarším zjištěným přímým předkem - pradědem básníka Josefa Lindy je právě roku 1738 jmenovaný Matěj Linda (*cca 1668, + 14. 7. 1748). Jeho vrstevníky krom již výše citovaného Jana žijícího v čp. 23 byli ještě Martin a Mikuláš Lindové, patrně sourozenci prvých dvou. Básníkův praděd Matěj Linda měl s manželkou Annou (+ 1762) syna a nástupce Petra Lindu.

Básníkův děd Petr Linda byl dvakrát ženat , poprvé s Annou roz. Havránkovou dne 24. 11. 1748, podruhé pak 4. 1. 1780 s Kateřinou vdovou Tampovou, ale všech sedm dětí měl Petr Linda z prvního manželství. Básníkův praděd Matěj i děd Petr žili s rodinami v novomitrovickém domě čp. 24, který dle všech dosavadních archivních zjištění tedy byl vůbec prvním domovem Lindova rodu.

Petrův syn, básníkův otec Emanuel Linda se odtud přiznal do čp. 15, kde ze soupisu r. 1738 známe nejstaršího Jana Endlera a pak r. 1745 Václava Dobiáše. Emanuel Linda si tu vzal v září roku 1788 pannu Dorotu, dceru zmíněného Václava Dobiáše, usedlého zde od roku 1745 a při jejich svatbě stáli svědky vážení měšťané spálenopoříčtí. Z tohoto manželství a z tohoto mitrovického domu čp. 15 vzešel náš básník Josef Linda. Jeho otec Emanuel se pak ještě oženil podruhé 26. 11. 1809 s vdovou Rosalií Novákovou.

Z manželství Emanuela Lindy s Dorotou roz. Dobiášovou vzešlo celkem 6 dětí, 3 synové a 3 dcery. Dva chlapi však zemřeli v dětském věku, takže zůstal sám budoucí literát Josef se třemi sestrami. Josef Linda vynikal neobyčejným nadáním a proto zásluhou místního pana faráře P. Jana Pecha byl dán na studie. Nejprve do Plzně na gymnasium a tamtéž pak vystudoval dva ročníky filosofického kursu v letech 1807 - 1811, třetí ročník - metafysiku - studoval již v Praze a tu i filosofii (1811 - 1812) a práva (1813 - 1816). Jako syn chudého polorolníka a polohutníka těžce si vydělával na živobytí a studia, přece však zřejmě velkým nadáním i pílí překonával strasti, ale nepřekonal je. Jeho tělo podlehl plicní chorobě.

Zemřel v pražské nemocnici U milosrdných bratří dne 10. února 1834 o druhé hodině odpolední.

K podezření, že Josef Linda byl spolupadělatelem rukopisu Královédvorského a nejvíce Zelenohorského, je zvláště důležité znát jeho věk v době, kdy rukopisy byly objeveny (RKD 1817, RKZ 1818). Ale rok jeho narození je v literatuře dosud udáván velmi různě: Jungmann v Historii literatury české

(vyd. 1825) a Riegrův Slovník naučný (vyd. 1865) datum Lindova narození neuvádějí vůbec, vědci Šembera a Hanuš uvažují o roku 1793 nebo 1794. Novák, Ottův Naučný slovník a další literatura tradují Lindovo narození v roce 1789. Teprve J. Volf prokazoval že se Linda narodil roku 1792 a zaznamenávají to již Dodatky Ottova naučného slovníku. Takže teprve P. Václav Prošek, nynější farář v Nových Mitrovicích (*psáno r. 1939, pozn. red.*) vypátral a určil toto datum zcela jistě. Poslouží to současně za příklad, s jakou nutnou opatrností používat matrik, které bývaly doplňovány, nebo dokonce celé psány později jen podle lidské paměti.

V době narození budoucího poety Josefa Lindy byl v letech 1788 - 1799 v Nových Mitrovicích farářem P. Jan Studenský. Týž pro svůj vysoký věk matriky nepsal a doplňovány byly teprve po jeho smrti. Tak podle pouhé ústní tradice - byť tenkrát velmi nedávno - bylo do matriky zapsáno chybně i Lindovo narození. Čteme zde, že se narodil Emanuel a Dorotě Lindovým v říjnu roku 1789 syn Josef, potom v červnu 1792 syn Jan a pak ostatní děti. V matrice zemřelých však čteme, že v červnu 1794 umřel týž rodičům syn Jan ve věku 4 let. To je důležitý fakt - kdyby se r. 1792 narodil skutečně Jan, jak je v matrice zapsáno, nebyly by mu za dva roky při úmrtí již 4 léta. Je tedy pravděpodobné, že prvorozeným synem nebyl Josef, nýbrž Jan - a tím i odhad Janova úmrtního věku v roce 1794 je přibližně správný, kdežto Josef Linda přišel na svět v červnu roku 1792 a v matrice je k tomuto datu Jan zapsán omylem.

Shrnuji tedy svůj příspěvek k dějinám Lindova rodu a původu, o němž však sotva dozvíme se někdy více, do závěru, že básník Josef Linda pocházel z rodu po otci původně německého, dosazeného na začátku 18. století do Nových Mitrovic. Rod se tu rychle počestil a zde se pak narodil Josef, a to v měsíci červnu roku 1792.

V roce 1917 vydal J. Langner knížečku o Lindovi nazvanou „Zapadlý hrob“ a také A. Berndorf

v „Posledním písmákov“ r. 1933 o Lindovi praví, že je básníkem zapomenutým. Nejosudovější na Lindově osobnosti je to, že byť sebeodůvodněnějším podezřením ze spoluúčasti na Rukopisech je opomíjeno, ba i znehodnocováno jeho hlavní životní dílo, které i při kratičkém Lindově životě je podivuhodné. Jeho „Záře nad pohanstvem“ je prvním skvělým historickým románem českým, jímž v letech 1818 - 1819 pozvedl novinářskou úroveň Císařských královských pražských privilegovaných novin.

A v neposlední řadě právě jemu připisované básně v Rukopisech prokazují jeho skvělé nadání a mistrovství básnického genia. Vděční rodáci příčiněním P. Václava Proška vsadili v roce 1934 pamětní desku na Lindovo rodné stavení čp. 15 v Nových Mitrovicích.

Psáno v Praze, 1939

"Naši mladí, horkokrevní vlastenci těžce nesli, že Dobrovský, učenec vážený i našimi nepřáteli, vyjádřil se kdysi, že staří Slované žili surově, I snažili se nalézt důvody, že tomu tak nebylo. Z té snahy vznikla i Záře nad pohanstvem, v níž se Josef Linda již roku 1816 snažil ukázat, že náš národ v době svatého Václava, ba již předtím za Drahomíry, byl na onu dobu vzdělaným a kulturním."

Alexandr Berndorf (1889 – 1968), rodák z Nepomuku, spisovatel a regionální historik